

Betænkning afgivet af Ældreudvalget den 11. december 2024

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love

(Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem)

[af ældreministeren (Mette Kierkgaard)]

1. Ændringsforslag

Ældreministeren har stillet 18 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL og DF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de under nummer 3, 5-7, 13 og 17 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod de under nummer 1, 2, 4, 8-12, 14-16 og 18 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (DF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre

Danmarksdemokraternes, Socialistisk Folkepartis og Radikale Venstres medlemmer af udvalget støtter det samlede lovforslag og de dertilhørende ændringsforslag, men partierne er kritiske over for, at ældreministeren har indarbejdet et ændringsforslag vedrørende madservice i loven uden at

gå i dialog med aftalekredsen bag lovforslaget – og uden om den normale høringsproces for lovforslag. Ændringsforslaget betyder, at kommunerne ikke længere er forpligtede til at følge Ankestyrelsens principmeddelelse 11-19, som indebærer, at kommunerne altid skulle tilbyde praktisk støtte til madlavning, hvis borgeren havde mulighed for at deltage i madlavningen – også i meget begrænset omfang. Med ændringsforslaget giver ældreministeren kommunerne mulighed for at fravige Ankestyrelsens principmeddelelse ved at tillade kommunerne at bevilge madserviceordning til målgruppen.

Partierne anerkender, at kommuner kan og skal lave de nødvendige skøn i forhold til at tilbyde borgerne ernæringsrigtig mad, jf. lov om social service § 83, men partierne ønsker samtidig, at der følges op på ændringen, så Folketinget får indsigt i, hvilke konsekvenser ændringsforslaget har for mennesker med handicap eller social udsathed og deres muligheder for at få den nødvendige støtte til madlavning, hvis det anses for gavnligt og muligt for borgeren at deltage i madlavningen. Partierne frygter, at ændringsforslaget forringer borgernes muligheder for selvbestemmelse og udviklingsmuligheder i forhold til madlavning, og ønsker derfor, at ændringsforslagets konsekvenser følges tæt.

Enhedslisten

Enhedslistens medlem af udvalget støtter ikke forslaget, idet der henvises til Enhedslistens betænkningsskema til L 89, L 90, L 91 og L 93.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af *ældreministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL og DF):

Til titlen

1) I *undertitlen* indsættes efter »lokalplejehjem«: »og udskillelse af reglerne om madservice fra bestemmelsen om personlig og praktisk hjælp i lov om social service«.
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 4]

Til § 1

2) I det under *nr. 2* foreslåede § 2, *stk. 5*, indsættes efter »83 a,«: »83 b,«.
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 4]

Af *ældreministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af DF):

3) I *nr. 3* udgår »93,«.
[Rettelse af fejl i lovforslaget om ophævelse af § 93 i lov om social service]

Af *ældreministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL og DF):

4) Efter *nr. 4* indsættes:

»01. I § 83, *stk. 1, nr. 1*, ændres »pleje,« til: »pleje og«, og i *nr. 2* ændres »hjemmet og« til: »hjemmet.«

02. § 83, *stk. 1, nr. 3*, ophæves.

03. Efter § 83 a indsættes:

»§ 83 b. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde madservice til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre madlavning.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan vælge at tilbyde ydelsen efter *stk. 1* som hjælp eller støtte til madlavning i hjemmet.

Stk. 3. Forud for vurderingen af behovet for hjælp efter *stk. 1* skal kommunalbestyrelsen vurdere, om et tilbud efter § 83 a vil kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter *stk. 1*.

Stk. 4. I forbindelse med afslutning af et rehabiliteringsforløb efter § 83 a skal kommunalbestyrelsen vurdere modtagerens behov for hjælp efter *stk. 1*.

Stk. 5. Vurderer kommunalbestyrelsen efter gennemførelse af et rehabiliteringsforløb efter § 83 a, at personen kan blive selvhjulpnen i forhold til madlavning, kan kommunalbestyrelsen tilbyde et undervisningsforløb. Undervisningsforløb kan tilrettelægges som kollektive forløb.

Stk. 6. § 81 finder ikke anvendelse ved vurderingen af behovet for hjælp efter denne bestemmelse.

Stk. 7. Tilbuddene efter *stk. 1* og *5* kan ikke gives som generelle tilbud efter § 79 eller som hjælp efter § 83, *stk. 1, nr. 2*.

Stk. 8. Vælger kommunalbestyrelsen at tilbyde ydelsen efter *stk. 1* som hjælp eller støtte til madlavning i hjemmet, har modtageren ret til selv at udpege en person til at udføre opgaverne, jf. § 94.«

04. I § 88, *stk. 1, 2. pkt.*, § 90, *stk. 1, 2. pkt.*, og *stk. 2, § 91, stk. 1, stk. 2, nr. 2*, og *stk. 5, 1. pkt.*, § 94, *1. pkt.*, og § 94 a, *1. pkt.*, ændres »§ 83« til: »§§ 83 og 83 b«.

05. I § 90, *stk. 1, 1. pkt.*, og § 95, *stk. 1*, indsættes efter »§§ 83«: », 83 b«.«

[Udskillelse af reglerne om madservice fra bestemmelsen om personlig og praktisk hjælp i lov om social service og konsekvensændringer som følge heraf]

Af *ældreministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af DF):

5) Efter *nr. 5* indsættes:

»06. I § 93, *stk. 1*, udgår »beboere i plejehjem m.v., jf. § 192,«.

07. I § 93, *stk. 3*, ændres »Ældreministeren« til: »Social- og boligministeren«.
[Rettelse af fejl i lovforslaget om ophævelse af § 93 i lov om social service]

6) *Nr. 13* affattes således:

»13. I § 137 b, *stk. 1, nr. 3*, og § 137 c, *stk. 2*, ændres »lov om social service« til: »denne lov eller ældreloven«.
[Lovteknisk justering]

7) *Nr. 14* affattes således:

»14. I § 137 d, *stk. 1*, ændres »lov om social service« til: »denne lov eller personlig hjælp og pleje samt hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v., som er tildelt i medfør af § 10, jf. § 9, *stk. 2, nr. 1* og *2*, i ældreloven,«.
[Lovteknisk justering]

Af *ældreministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL og DF):

8) Efter *nr. 17* indsættes:

»08. I § 161, *stk. 1*, ændres »§ 83, *stk. 1, nr. 3*,« til: »§ 83 b, *stk. 1*,«.
[Konsekvens som følge af ændringsforslag nr. 4]

9) I den under *nr. 20* foreslåede ændring af § 161, *stk. 4*, der bliver *stk. 3*, indsættes efter »»Social- og boligministeren««: », og »§ 83, *stk. 1, nr. 3*« ændres til: »§ 83 b«.
[Konsekvens som følge af ændringsforslag nr. 4]

Til § 2

10) Nr. 6 affattes således:

»6. I § 9 b, stk. 1, 1. pkt., ændres »personlig og praktisk hjælp efter § 83 i lov om social service og § 90, nr. 1, i barnets lov« til: »personlig og praktisk hjælp og madservice efter §§ 83 og 83 b i lov om social service eller § 90, nr. 1, i barnets lov, helhedspleje efter § 10, jf. § 9, stk. 2, nr. 1 og 2, i ældreloven og madlevering eller madordning efter §§ 13 eller 14 i ældreloven«, og efter »bevilget personlig og praktisk hjælp« indsættes: », madservice, madlevering eller madordning«.

[Konsekvens som følge af ændringsforslag nr. 4 og korrektion]

11) Nr. 7 affattes således:

»7. I § 9 b, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 119 i lov om social service eller § 90, nr. 11, i barnets lov« til: »§ 23 i ældreloven«, og »§ 83 i lov om social service og § 90, nr. 1, i barnets lov« ændres til: »§§ 83 og 83 b i lov om social service, § 90, nr. 1, i barnets lov eller § 10, jf. § 9, stk. 2, nr. 1 og 2, og §§ 13 og 14 i ældreloven«.

[Konsekvens som følge af ændringsforslag nr. 4 og korrektion]

12) Nr. 13 affattes således:

»13. I § 9 c, stk. 7, 1. pkt., ændres »personlig og praktisk hjælp efter § 83 i lov om social service og § 90, nr. 1, i barnets lov« til: »personlig og praktisk hjælp og madservice efter §§ 83 og 83 b i lov om social service eller § 90, nr. 1, i barnets lov, helhedspleje efter § 10, jf. § 9, stk. 2, nr. 1 og 2, i ældreloven og madlevering eller madordning efter §§ 13 og 14 i ældreloven«.

[Konsekvens som følge af ændringsforslag nr. 4 og korrektion]

Af ældreministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af DF):

Til § 3

13) Efter nr. 2 indsættes:

»01. I § 12, stk. 3, ændres »§ 4, stk. 2-4« til: »§ 4, stk. 1, nr. 2-4«.

[Korrektion af henvisning]

Af ældreministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL og DF):

Til § 4

14) Efter nr. 1 indsættes:

»01. I § 90, nr. 1, indsættes efter »hjælp«: »og § 83 b om madservice«.

[Konsekvens som følge af ændringsforslag nr. 4]

Til § 15

15) I den under nr. 1 foreslåede ændring af § 13, stk. 1, nr. 2, 2. pkt., ændres »social service eller« til: »i henhold til § 83 i lov om social service eller«, og »social service,« ændres til: »i henhold til §§ 83 og 83 b i lov om social service,«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 4]

Til § 16

16) Nr. 1 affattes således:

»1. I § 21 i, stk. 1, nr. 1, ændres »§§ 83, 83 a eller 86 i lov om social service« til: »§§ 83-83 b og 86 i lov om social service, §§ 10, 13 og 14 i ældreloven«.

[Konsekvens som følge af ændringsforslag nr. 4]

Til § 20

Af ældreministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af DF):

17) I stk. 1. indsættes før »§ 5«: »§ 3, nr. 01, og«.

[Korrektion af ikrafttrædelsestidspunkt]

Af ældreministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL og DF):

18) Efter stk. 5 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 6. Afgørelser efter § 83, stk. 1, nr. 2, i lov om social service vedrørende hjælp og støtte til madlavning og afgørelser efter § 83, stk. 1, nr. 3, i lov om social service, der er truffet før den 1. juli 2025, er fortsat gældende, indtil kommunalbestyrelsen træffer en ny afgørelse efter § 83 b i lov om social service som affattet ved denne lovs § 1, nr. 03.«

Stk. 6 og 7 bliver herefter stk. 7 og 8.

[Ny overgangsbestemmelse som følge af ændringsforslag nr. 4]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Lovforslagets titel er forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem).

Det foreslås i ændringsforslag nr. 4 at udskille reglerne om madservice i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, fra de øvrige bestemmelser om personlig og praktisk hjælp i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, til en ny bestemmelse i servicelovens § 83 b.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås lovfor-slaget undertitel derfor ændret, så det fremgår, at lovfor-slaget også vedrører udskillelse af reglerne om madservice

fra bestemmelsen om personlig og praktisk hjælp i lov om social service.

Der er således tale om en konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 2

Det foreslås i lovforslagets § 1, nr. 2, at indsætte et nyt stk. 5 i § 2 i serviceloven, hvorefter personer, der kan modtage tilbud efter §§ 10, 13, 14, 16 og 17 i ældreloven, ikke kan modtage tilbud efter §§ 83, 83 a, 84, og 86 i serviceloven.

Det foreslås i ændringsforslag nr. 4 at udskille reglerne om madservice i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, fra de øvrige bestemmelser om personlig og praktisk hjælp i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, til en ny bestemmelse i servicelovens § 83 b.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås det derfor i ændringsforslag nr. 2 at tilføje en henvisning til servicelovens § 83 b.

Der er således tale om en konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 3 og 5

Ifølge servicelovens § 93, stk. 1, omfatter bestemmelserne i servicelovens §§ 91 og 94 ikke beboere på plejehjem m.v., jf. servicelovens § 192, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, og lejere i tilsvarende boligenheder.

Efter servicelovens § 93, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen bl.a. fastsætte og offentliggøre de kvalitetskrav, der stilles til leverandører af kommunale serviceydelser til de i stk. 1 nævnte persongrupper, jf. servicelovens § 139. Efter servicelovens § 93, stk. 3, fastsætter ældreministeren i en bekendtgørelse regler for opgørelse og offentliggørelse m.v. af de af kommunalbestyrelsen fastsatte kvalitetskrav efter stk. 2.

I § 1, nr. 3, i det fremsatte lovforslag fremgår bl.a., at servicelovens § 192 foreslås ophævet. Det fremgår desuden fejlagtigt, at servicelovens § 93 foreslås ophævet.

Hensigten med det foreslåede var, at henvisningen til beboere på plejehjem m.v., jf. servicelovens § 192, fremover ikke skulle fremgå af servicelovens § 93, da servicelovens § 192 foreslås ophævet og videreført i § 47 i det samtidig fremsatte forslag til ældreloven. Herefter vil servicelovens § 93 ikke omfatte ældre personer som målgruppe, da de vil være omfattet af ældreloven.

Det foreslås i ændringsforslag nr. 3, at henvisningen til servicelovens § 93 udgår af lovforslagets § 1, nr. 3.

Herudover foreslås det i ændringsforslag nr. 5, at »beboere i plejehjem m.v., jf. § 192,« udgår af servicelovens § 93, stk. 1, og at »ældreministeren« ændres til »social- og boligministeren« i servicelovens § 93, stk. 3, da servicelovens § 93 herefter ikke vil omfatte ældre personer som målgruppe.

Med ændringsforslag nr. 3 og 5 vil hensigten med ændringen af servicelovens § 93, stk. 1, blive opnået.

Der er således tale om rettelse af en fejl i lovforslagets § 1, nr. 3, om ophævelse af § 93 i lov om social service.

Til nr. 4

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1-3, skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice. Tilbuddene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver, jf. servicelovens § 83, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, blev indført, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, side 7, at det overordnede formål med madservicen er, at modtageren får tilbudt et dagligt måltid mad til en rimelig pris tilpasset den enkeltes behov. Det er således en central del af den borger-nære service i kommunerne, at borgere, som har vanskeligt ved at klare sig selv, kan få tilbudt ernæringsrigtig mad.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, side 6, at der skelnes imellem tilbud om madservice til henholdsvis beboere i plejeboliger m.v. og til borgere i eget hjem.

Personer i eget hjem, der tilbydes madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, er omfattet af reglerne om frit valg af leverandør af madservice. Det frie valg betyder, at kommunalbestyrelsen har pligt til at etablere rammerne for, at modtageren kan vælge mellem forskellige godkendte leverandører af madservice, jf. servicelovens §§ 91 og 92. Samtidig betyder det, at området er konkurrenceudsat. Det er hensigten, at frit leverandørvalg skal give modtagerne mulighed for at vælge mellem både madserviceleverandører og menuvariationer.

For personer i eget hjem er en madserviceordning et tilbud, der enten udbringes til modtagerens eget hjem, eller som modtageren kan afhente eller indtage hos madserviceleverandøren såsom et dagcenter, en kro el.lign.

Tilbuddet om madservice til beboere i plejeboliger og lignende boligenheder omfatter alle døgnets måltider. Tilbuddet er ikke omfattet af reglerne om frit leverandørvalg, jf. servicelovens § 93.

Personen visiteres til madservice af den kommunale myndighed på baggrund af en konkret og individuel vurdering af behovet for denne hjælp.

Det har givet anledning til tvivl, om personer, der kan deltage i madlavningen med støtte i eget hjem, skal bevilges madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, eller om der i stedet skal tildeles personen praktisk støtte til madlavning i hjemmet efter § 83, stk. 1, nr. 2.

I principmeddelelse 11-19 slog Ankestyrelsen fast, at når kommunen skal bevilge støtte til madlavning, skal kommunen vurdere, om borgeren er i personkredsen for enten praktisk støtte til madlavning eller en madserviceordning. Ankestyrelsen fandt, at kommunen som udgangspunkt er berettiget til at henvise borgeren til en madserviceordning, hvis borgeren på grund af sin funktionsevne ikke kan udføre nogen af de nødvendige opgaver i forbindelse med madlavning og støtten dermed ikke kan bidrage dels til at vedligeholde

færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af borgernes funktionsevne eller særlige sociale problemer. Personer, der kan deltage i madlavningen med støtte, skal ikke bevilges madserviceordning, men i stedet praktisk støtte til madlavning. Det er ikke en forudsætning, at borgeren kan deltage i alle dele af madlavningen.

Ankestyrelsens principmeddelelse 11-19 medfører i praksis, at kommunalbestyrelserne efter gældende ret vil skulle anvende betydelige økonomiske og personalemæssige ressourcer på at yde praktisk støtte til madlavning i hjemmet.

Afgørelse efter serviceloven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn. Hensigten med reglerne om madservice er derfor også, at personer, der ikke selv kan varetage madlavningen, ydes hjælp hertil under samtidig hensyntagen til kommunens økonomi.

Det er med Ankestyrelsens principmeddelelse blevet tydeliggjort, at der er behov for større klarhed i reglerne om madservice.

Det er på den baggrund Ældreministeriets vurdering i overensstemmelse med »Aftale om kommunernes økonomi for 2025«, at afgrænsningen af kommunernes forpligtelse angående madservice bør tydeliggøres, så området reguleres i en selvstændig bestemmelse, hvor det vil fremgå, at kommunalbestyrelsen som udgangspunkt skal tilbyde udbringning af mad.

Med det samtidig fremsatte forslag til ældrelov er afgrænsningen af kommunernes forpligtelse angående madservice håndteret i relation til den målgruppe, der vil være omfattet af dette lovforslag, men det løser ikke problemstillingen i forhold til de personer, der fortsat vil være omfattet af reglerne om madservice i serviceloven.

Det foreslås derfor med ændringsforslag nr. 4, at der bl.a. indsættes en ny § 83 b i serviceloven, som fastsætter, at udgangspunktet for hjælpen efter serviceloven til personer, der på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan lave mad, er levering af mad fremstillet uden for personens hjem. Kommunalbestyrelsen kan dog vælge at levere ydelsen som hjælp og støtte i hjemmet.

Det foreslås i § 83 b, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde madservice til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre madlavningen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen fremover vil skulle tilbyde madservice efter servicelovens § 83 b, stk. 1. Det vil ikke længere være muligt at yde hjælpen efter § 83. Madservice vil fortsat være en selvstændig ydelse på linje med andre ydelser efter serviceloven.

Det foreslås herved også, at der ikke fremover vil skulle skelnes mellem, om maden er produceret i hjemmet eller leveres udefra. Med den nye bestemmelse vil madservice derfor både omfatte mad leveret udefra og mad produceret i hjemmet.

Der er med forslaget ikke tiltænkt ændringer i forhold til målgruppen for ydelsen, som fortsat vil være personer, der på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller

psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre opgaverne. Ydelsen gives på baggrund af en visitation efter en konkret og individuel vurdering, idet der skal gives madservice til personer med et særligt behov herfor.

Berettigede til ydelsen vil derved fortsat efter en konkret og individuel vurdering være personer med nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, det vil sige personer, som i daglig tale benævnes som personer med handicap, herunder personer med psykiske lidelser. Berettigede er også personer med særlig sociale problemer. Der kan være tale om personer, som er truet af social udstødelse, nogle grupper af psykisk syge med særlige problemer, personer med spiseforstyrrelser, hjemløse, voldsramte, mennesker med senfølger efter overgreb, stofmisbrugere, alkoholikere, personer, der har forsøgt selvmord m.fl.

Hvis der er tale om en person med mere komplekse behov, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at personen er omfattet af personkredsen for socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85 – det vil sige personer, der har en betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer – skal kommunalbestyrelsen vurdere, om personen har brug for hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder efter denne bestemmelse.

Det fremgår af servicelovens § 85, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Det vil derfor bero på en konkret og individuel vurdering i det enkelte tilfælde, om hjælp til madlavning kan gives efter § 85.

Madservice efter den foreslåede § 83 b, stk. 1, vil kunne gives, uanset hvilken form for bolig modtageren har. Der kan således gives madservice til personer, der bor i egen bolig (lejlighed eller hus), ældre- og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v., plejehjem og beskyttede boliger, boformer efter servicelovens §§ 107-110, bofællesskaber, kollektivboliger og ældrekollektiver m.v.

Det fremgår af servicelovens § 4, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud, jf. stk. 2.

Kommunalbestyrelsen vil derfor i medfør af servicelovens § 4, stk. 1, have pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud om madservice efter den foreslåede bestemmelse i § 83 b, stk. 1. Kommunalbestyrelsen vil skulle opfylde sit forsyningsansvar efter § 4, stk. 1, ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommunalbestyrelser, regioner eller private tilbud, jf. § 4, stk. 2.

Det foreslås i § 83 b, stk. 2, at kommunalbestyrelsen kan vælge at tilbyde ydelsen efter stk. 1 som hjælp eller støtte til madlavning i hjemmet.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen fremover vil kunne opfylde sin forpligtelse ved at producere maden uden for modtagerens hjem og levere

den til modtageren. Maden vil også kunne afhentes eller indtages af modtageren hos de af kommunalbestyrelsen godkendte madleverandører.

Det vil derimod være op til den enkelte kommunalbestyrelse selv at beslutte, om kommunalbestyrelsen som en del af serviceniveauet i kommunen tilbyder hjælp eller støtte til madlavning i hjemmet.

Fastsættelse af serviceniveauet er en lokalpolitisk beslutning. Serviceloven er en rammelov, som sætter de overordnede rammer for, hvilke serviceydelser og tilbud kommunalbestyrelsen har pligt til at yde. Det indebærer en fleksibilitet for kommunalbestyrelsen i sammensætningen af løsninger og i anvendelsen af faglige metoder. Det indebærer også et politisk handlerum til, at kommunalbestyrelsen på visse områder kan fastsætte lokale kvalitetsstandarder, retningslinjer eller lokale serviceniveauer (vejledende retningslinjer) om, hvilken type hjælp der i den pågældende kommune typisk gives i forhold til bestemte typer af behov eller målgrupper.

Såfremt kommunalbestyrelsen vælger at tilbyde hjælp eller støtte til madlavning i hjemmet som en del af kommunens generelle vejledende serviceniveau, vil kommunalbestyrelsen i den forbindelse skulle beslutte, hvilke tilbud der skal stilles til rådighed, omfanget af disse, og hvem der har ret til disse tilbud. Hjælpen vil derefter skulle tilrettelægges ud fra en vurdering af personens behov.

Hjælp eller støtte til at lave et hovedmåltid i hjemmet vil f.eks. kunne ydes, ved at maden laves sammen med personen. Det er også muligt, at maden kan laves i hjemmet uden personens medvirken.

Hjælp eller støtte til øvrige måltider vil fortsat også kunne omfatte mindre madlavningsopgaver, der foregår »fra køkken til bord«, som f.eks. hjælp til anretning af morgenmad, herunder f.eks. tilberedning af havregrød, æg el.lign., eller anretning af koldt smørrebrød til frokost.

Uanset hvilket serviceniveau kommunalbestyrelsen beslutter at fastlægge, vil tilbuddene om madservice fortsat skulle tilrettelægges i henhold til reglerne om frit valg af leverandør efter servicelovens §§ 91 og 92.

Det fastsatte serviceniveau skal formidles i en kvalitetsstandard. Borgerne skal kunne bruge kvalitetsstandarden til at orientere sig om serviceniveauet i kommunen og dermed få kendskab til, hvilken hjælp de kan forvente fra kommunen, hvis de får behov for madservice. Kvalitetsstandarden er ikke en overordnet hensigtserklæring, men skal kunne bruges som grundlag for den daglige indsats i kommunen og skal derfor indeholde konkrete mål og planer for, hvordan de politisk vedtagne målsætninger skal føres ud i livet. Det er lovpligtigt for kommunen at udarbejde en kvalitetsstandard for madservice.

Det foreslås i § 83 b, stk. 3, at kommunalbestyrelsen forud for vurderingen af behovet for hjælp efter stk. 1 skal vurdere, om et tilbud efter § 83 a vil kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter stk. 1.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres kommunalbestyrelsens forpligtelse til at vurdere, om et rehabiliteringsforløb vil kunne forbedre personens funktionsevne og der-

med nedsætte behovet for madservice. Vurderingen skal foretages forud for vurderingen af behovet for madservice.

Det foreslås i § 83 b, stk. 4, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med afslutningen af et rehabiliteringsforløb efter § 83 a skal vurdere modtagerens behov for hjælp efter stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen også fremover vil skulle vurdere, om personen efter afslutningen af et rehabiliteringsforløb har behov for madservice.

Kommunalbestyrelsen vil således blive forpligtet til efter forløbet at tage stilling til, om modtagerens funktionsevne er blevet forbedret, således at den pågældende kan klare sig selv uden eller med mindre hjælp. Har modtageren af indsatsen fortsat brug for hjælp og støtte i hverdagen, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om indhold og omfang af hjælpen. Kommunalbestyrelsen skal endvidere tage stilling til modtagerens eventuelle andre behov for hjælp.

Det foreslås i § 83 b, stk. 5, at vurderer kommunalbestyrelsen efter gennemførelsen af et rehabiliteringsforløb efter § 83 a, at personen kan blive selvhjulpne i forhold til madlavning, kan kommunalbestyrelsen tilbyde et undervisningsforløb. Undervisningsforløb kan tilrettelægges som kollektive forløb.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil kunne vælge at tilbyde et undervisningsforløb til personer, der efter et rehabiliteringsforløb efter servicelovens § 83 a vurderes at have mulighed for at blive selvhjulpne i forhold til madlavning. Kommunalbestyrelsen kan også undlade at tilbyde undervisningsforløb.

Vurderingen af, om en person efter et rehabiliteringsforløb vil kunne blive selvhjulpne i forhold til madlavning ved hjælp af et undervisningsforløb, skal efter forslaget ske i forbindelse med den konkrete og individuelle vurdering af den pågældende persons funktionsnedsættelse og det afledte behov for hjælp i forhold til at klare sig selv i hverdagen, som kommunalbestyrelsen skal foretage, i forbindelse med at rehabiliteringsforløbet afsluttes.

Kommunalbestyrelsen skal foretage en konkret og individuel vurdering af, hvorvidt det er realistisk, at et undervisningsforløb kan forbedre den pågældende persons funktionsevne, og at personen på denne vis kan opnå færdigheder, der fjerner behovet for madservice. Der skal bl.a. ses på tyngden og kompleksiteten af personens funktionsnedsættelse.

Det foreslås i § 83 b, stk. 6, at lovens § 81 ikke finder anvendelse ved vurderingen af behovet for hjælp efter denne bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen fremover ikke vil skulle yde madservice med det formål at styrke den enkeltes egne muligheder og eget ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte. Kommunalbestyrelsen vil derfor med forslaget ikke være forpligtet til at tilbyde hjælp eller støtte til madlavning i hjemmet, selv om personen kan deltage i dele af madlavningen.

Hensynet er en afvejning af på den ene side personens behov for at få tilbudt ernæringsrigtig mad og på den anden side kommunalbestyrelsens mulighed for at levere ydelsen

til mange personer på en hensigtsmæssig og ressourceoptimal måde.

Det foreslås i § 83 b, stk. 7, at tilbuddene efter stk. 1 og 5 ikke kan gives som generelle tilbud efter § 79 eller som hjælp efter § 83, stk. 1, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at madservice i lighed med gældende ret ikke vil kunne gives som et generelt tilbud efter servicelovens § 79 om generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Bestemmelsen vil endvidere indebære, at det ikke længere vil være muligt at yde hjælp til madlavning efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 2.

Det foreslås i § 83 b, stk. 8, at vælger kommunalbestyrelsen at tilbyde ydelsen efter stk. 1 som hjælp eller støtte til madlavning i hjemmet, har modtageren ret til selv at udpege en person til at udføre opgaverne, jf. § 94.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at modtagere af madservice kun vil have ret til selv at udpege en person til at udføre opgaven, såfremt kommunalbestyrelsen vælger at tilbyde ydelsen som hjælp eller støtte til madlavning i hjemmet. Såfremt maden produceres uden for hjemmet og leveres til modtageren, vil modtageren således ikke selv kunne udpege en person til at udføre opgaven i medfør af § 94. Produceres maden uden for hjemmet, vil modtageren stadig omfattes af det frie valg af leverandør efter servicelovens §§ 91 og 93.

Til nr. 6 og 7

Med lovforslagets § 1, nr. 13, foreslås det, at der i servicelovens § 137 b, stk. 1, nr. 3, og § 137 c, stk. 2, efter »lov om social service« indsættes »eller ældreloven«.

Med lovforslagets § 1, nr. 14, foreslås det, at der i servicelovens § 137 d, stk. 1, efter »lov om social service« indsættes »eller personlig hjælp og pleje samt hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v., som er tildelt i medfør af § 10, jf. § 9, stk. 2, nr. 1 og 2, i ældreloven,«.

Ændringsforslagene vil alene medføre, at henvisningen til lov om social service i de pågældende bestemmelser vil blive ændret til en henvisning til denne lov. Der foreslås derudover ikke ændringer af lovforslagets § 1, nr. 13 og 14.

Der er således alene tale om lovteknisk justering. Dette skyldes, at der lovteknisk bør henvises til denne lov, når der i bestemmelser i en lov er tale om henvisninger til den selv samme lov.

Til nr. 8 og 9

Det foreslås i ændringsforslag nr. 4 at udskille reglerne om madservice i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, fra de øvrige bestemmelser om personlig og praktisk hjælp i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, til en ny bestemmelse i servicelovens § 83 b.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås det derfor i ændringsforslag nr. 6 at indsætte et nyt nummer i lovforslaget, som vil ændre henvisningen til servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, i servicelovens § 161, stk. 1, til en henvisning til servicelovens § 83 b.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås det desuden i ændringsforslag nr. 7 at ændre henvisningen i

servicelovens § 161, stk. 4, til servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, til en henvisning til servicelovens § 83 b.

Der er således tale om en konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 10-12

Det foreslås i ændringsforslag nr. 4 at udskille reglerne om madservice i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, fra de øvrige bestemmelser om personlig og praktisk hjælp i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, til en ny bestemmelse i servicelovens § 83 b.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås det i ændringsforslag nr. 8-10 at nyaffatte henholdsvis lovforslagets § 2, nr. 6, lovforslagets § 2, nr. 7, og lovforslagets § 2, nr. 13.

Herudover foreslås der i ændringsforslag nr. 8-10 en korrektion af henvisningen til bestemmelser i ældreloven, således at der også vil blive henvist til ældrelovens §§ 13 eller 14 om madlevering og madordning i retssikkerhedslovens § 9 b, stk. 1, 1. pkt., retssikkerhedslovens § 9 b, stk. 2, 1. pkt. og retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 7, 1. pkt.

Til nr. 13

Det fremgår af § 12, stk. 3, i socialtilsynsloven, at tilbud efter § 4, stk. 2-4, revisorer og driftsherrer 1) af egen drift skal give socialtilsynet de relevante og nødvendige oplysninger om tilbuds og koncerners og koncernlignende konstruktioners økonomiske forhold og 2) efter anmodning skal give socialtilsynet supplerende økonomioplysninger for tilbud og koncerner og koncernlignende konstruktioner, hvis socialtilsynet vurderer, at de indberettede oplysninger ikke er fyldestgørende, eller er i tvivl om, hvorvidt oplysningerne er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

§ 12, stk. 3, blev indsat i socialtilsynsloven ved lov nr. 2620 af 28. december 2021. Det er imidlertid en fejl, at der i § 12, stk. 3, henvises til § 4, stk. 2-4, da socialtilsynslovens § 4 både dengang indeholdt og fortsat kun indeholder tre stykker. Der skulle i stedet have været henvist til § 4, stk. 1, nr. 2-4.

Med ændringsforslaget foreslås denne fejl korrigeret, sådan at der i socialtilsynslovens § 12, stk. 3, henvises til § 4, stk. 1, nr. 2-4.

Til nr. 14

Det foreslås i ændringsforslag nr. 4 at udskille reglerne om madservice fra bestemmelsen om personlig og praktisk hjælp i § 83, stk. 1, nr. 3, i serviceloven til en ny bestemmelse i servicelovens § 83 b.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås det derfor i ændringsforslag nr. 11 at indsætte et nyt ændringsnummer, hvorefter der i § 90, nr. 1, i barnets lov indsættes efter »hjælp«: »og 83 b om madservice«.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 15

Det foreslås i ændringsforslag nr. 4 at udskille reglerne om madservice i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, fra de øvrige bestemmelser om personlig og praktisk hjælp i ser-

vicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, til en ny bestemmelse i servicelovens § 83 b.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås det derfor i ændringsforslag nr. 12, at »social service eller« ændres til »i henhold til § 83 i lov om social service eller«, og at »social service,« ændres til: »i henhold til §§ 83 og 83 b i lov om social service,«.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 16

Det foreslås i ændringsforslag nr. 4 at udskille reglerne om madservice i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, fra de øvrige bestemmelser om personlig og praktisk hjælp i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, til en ny bestemmelse i servicelovens § 83 b.

Som konsekvens af ændringsforslag nr. 4 foreslås det derfor i ændringsforslag nr. 11 at nyaffatte lovforslagets § 16, nr. 1, så der i § 21 i, stk. 1, nr. 1, i lov om Arbejdsgiverenes Uddannelsesbidrag ændres »§§ 83, 83 a eller 86 i lov om social service« til: »§§ 83-83 b og 86 i lov om social service, §§ 10, 13 og 14 i ældreloven.«.

Der er således tale om en konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 4 og en mindre sproglig justering uden indholdsmæssig betydning i henvisningen til servicelovens § 86.

Til nr. 17

Med det foreslåede indføres ikrafttrædelsestidspunktet for det foreslåede nye nummer i § 3.

Til nr. 18

Med forslaget foreslås en overgangsbestemmelse, som vil betyde, at afgørelser efter § 83, stk. 1, nr. 2, vedrørende hjælp og støtte til madlavning og afgørelser efter § 83, stk. 1, nr. 3, i lov om social service, der er truffet før den 1. juli 2025, fortsat vil være gældende, indtil kommunalbestyrelsen træffer en ny afgørelse efter § 83 b i lov om social service.

Ændringsforslaget skal ses i sammenhæng med ændringsforslag nr. 4, hvorved det bl.a. foreslås, at der indsæt-

tes en ny § 83 b i serviceloven. Da den foreslåede nye § 83 b i serviceloven vil medføre, at kommunalbestyrelsen efter lovens ikrafttræden vil skulle tilbyde madservice efter servicelovens § 83 b, stk. 1, foreslås det samtidig, at afgørelser efter § 83, stk. 1, nr. 2, vedrørende hjælp og støtte til madlavning og afgørelser efter § 83, stk. 1, nr. 3, i lov om social service, der er truffet før den 1. juli 2025, fortsat vil være gældende, indtil kommunalbestyrelsen træffer en ny afgørelse efter § 83 b i lov om social service.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 7. november 2024 og var til 1. behandling den 21. november 2024. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Ældreudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Teknisk gennemgang

Ældreministeren og embedsfolk fra Ældreministeriet har den 13. november 2024 over for udvalget afholdt en teknisk gennemgang af lovforslaget.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og ældreministeren sendte den 22. august 2024 dette udkast til udvalget, jf. ÆLU alm. del – bilag 64, folketingsåret 2023-24. Den 7. november 2024 sendte ældreministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 7 bilag på lovforslaget.

Louise Mehnke (S) Birgitte Vind (S) Camilla Fabricius (S) Gunvor Wibroe (S) Maria Durhuus (S) Matilde Powers (S) Rasmus Horn Langhoff (S) Sara Emil Baaring (S) Thomas Jensen (S) Hans Christian Schmidt (V) Anni Matthiesen (V) Preben Bang Henriksen (V) Erling Bonnesen (V) Monika Rubin (M) Rosa Eriksen (M) Marlene Harpsøe (DD) nfm. Karina Adsbøl (DD) Jens Henrik Thulesen Dahl (DD) Louise Brown (LA) Carl Andersen (LA) Birgitte Bergman (KF) Per Larsen (KF) Pia Kjærsgaard (DF) Kirsten Normann Andersen (SF) fmd. Theresa Berg Andersen (SF) Claus Jørgensen (SF) Peder Hvelplund (EL) Lotte Rod (RV) Sascha Faxø (ALT)

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	24	Radikale Venstre (RV)	6

Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	15	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	6